



NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 21 december 2016 om 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw P.J. Bouvy-Koene, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heren F.H.J. von der Assen, mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool en A.A.L. Eversteijn, mevrouw drs. E.C. van Herk, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren E.M.L.H. Maassen, J.P. Middelburg, drs. M. van der Meij en drs. N. Mol, mevrouw A. Okma, de heren M.P.A. van Oostrum, J.C.M. Rasch en R. Riphagen, mevrouw A.M. Schrijver en de heren drs. M.H. Smittenaar en A.A. in 't Veen.

Aanwezige wethouders: mevrouw B.B.M. Bremer, de heer mr. D.C.W. Binnendijk en mevrouw drs. I.C.J. Nieuwenhuizen.

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Hartelijk welkom. GroenLinks, de PvdA, de SP en D66 hebben om deze extra raadsvergadering gevraagd. Conform het Reglement van Orde is daar gelegenheid voor en wordt er voldaan aan de voorwaarden voor een extra raadsvergadering. Daarom hebben wij dit moment gekozen om met elkaar het debat te voeren. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heren Smit en Zoetemelk. De heer Eversteijn zal later komen.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Vaststellen raadsnotulen van 8 december 2016

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Vragenuurtje

De **voorzitter:** De griffie heeft geen aanmeldingen ontvangen.

4. Preventief toezicht door provincie

De **voorzitter:** Wij hebben gemeend dat twee uur voldoende moet kunnen zijn voor behandeling van dit agendapunt. Dat betekent dat elke fractie twaalf minuten spreektijd heeft. Mocht

daar aanleiding voor zijn, dan kunnen we altijd in de loop van de vergadering besluiten om langer door te gaan. Inmiddels is mijn ervaring dat het ons wel lukt om langer dan tot het in het Reglement van Orde staande tijdstip van 23.00 uur met elkaar van gedachten te wisselen, maar dit geheel terzijde. Ik geef eerst de indieners van het verzoek het woord.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Vorige week hebben wij via de pers vernomen dat Voorschoten door de provincie onder preventief toezicht is gesteld. Dat is een heel ernstige situatie. Dit is niet zomaar iets; dit is niet zomaar een helpende hand. Dit is een oordeel over de manier waarop de financiën van de gemeente Voorschoten worden beheerd. Een citaat uit de brief: "Financieel toezicht is gericht op het voorkomen dat een gemeente in een financieel uitzichtloze situatie komt die zij zelf niet kan oplossen." Dat is een heel duidelijk oordeel over de situatie in Voorschoten. Wij hebben de brief van de provincie gelezen. Daarin staat ook dat er op langere termijn, dus over een paar jaar, nog grotere tekorten zijn te verwachten dan het huidige tekort. Dat verbaast ons niet zo, want de gemeente Voorschoten is al een paar jaar in financiële moeilijkheden.

Een bij de begrotingsbehandeling aangenomen amendement heeft een grote rol gespeeld, namelijk het amendement waarmee de ozb lager wordt gehouden dan het college had voorgesteld. Dat heeft een gat geschoten in de begroting. Dat was onder andere de reden om Voorschoten onder preventief toezicht te stellen. Deze situatie is heel ernstig, temeer omdat wij ons herinneren dat er bij de begrotingsbehandeling voor gewaarschuwd is dat aanneming van dat amendement een probleem zou kunnen opleveren. Samen met de andere oppositiepartijen in de raad hebben wij gemeend om voor het kerstreces een extra raadsvergadering uit te moeten schrijven om dit alles met elkaar te kunnen bespreken. Vanwege het herstelplan dat voor 31 maart van de gemeente Voorschoten wordt gevraagd, zal de gemeente met een herstelplan bij de provincie moeten komen. Als dat wordt aangenomen, zullen wij van het preventief toezicht worden ontheven; althans, dat kan dan.

Snelle daden zijn dus gewenst. Vandaar op zo'n korte termijn een raadsvergadering. Daarbij menen wij ook dat wij zo snel mogelijk moeten beginnen met het herstellen van de situatie die onder andere door dat amendement is ontstaan. Dit is het moment om nog iets te kunnen veranderen aan het genomen besluit. Daarom hebben wij als oppositiefracties gemeend om een initiatiefvoorstel te moeten indienen waarmee wij het bij de begrotingsbehandeling genomen besluit kunnen herstellen en daarmee de begroting op orde kunnen brengen. Het initiatiefvoorstel is rondgestuurd. Op deze wijze zouden wij sowieso voor de jaarwisseling kunnen laten zien dat wij van goede wil zijn om de zaken op orde te brengen. Waarschijnlijk kunnen we de verordeningen die het gevolg zijn van dat besluit, nu nog net aanpassen.

Hiernaast zijn er nog twee redenen waarom wij dit hebben gedaan. De tweede reden is dat wij vinden dat het een gezamenlijke opdracht is aan de gemeenteraad van Voorschoten, zowel oppositie als coalitie, om voor een oplossing te zorgen. Dit is het moment waarop we daarover met elkaar in gesprek gaan. De derde reden is dat wij graag opheldering willen over de informatievoorziening over deze situatie. Wij hebben dit uit de pers moeten vernemen. De

vraag is waarom het op die manier is gebeurd. Heeft ieder raadslid dit vanuit de pers moeten vernemen en hoelang had het college willen wachten met het informeren van de raad? Het initiatiefvoorstel van GroenLinks, de SP, D66 en de PvdA luidt:

"Naar aanleiding van het besluit van de provincie Zuid-Holland om de gemeente Voorschoten onder preventief toezicht te plaatsen, kiest de gemeenteraad ervoor om zijn verantwoordelijkheid te nemen. Een eerder besluit van de raad (amendement 100493) wordt door de provincie met naam en toenaam genoemd als een belangrijke aanleiding voor het besluit. Om in maart 2017 weer afscheid te kunnen nemen van het preventief provinciaal toezicht, is het noodzakelijk om de inkomsten van Voorschoten structureel te vergroten. Dit kan door amendement 100493 te overschrijven met een nieuw besluit en de belastingverordeningen te wijzigen. Op 22 december worden de reeds verzonden belastingverordeningen op basis van de begroting 2017 rechtsgeldig. Alleen vandaag kan de raad besluiten om de belastingverordeningen alsnog te wijzigen.

Beslispunten

- 1. Het voorstel van het college tot het invoeren van een woonlastenbenadering, zoals ingediend in de begroting 2017, wordt als apart besluit alsnog geaccordeerd;*
- 2. De begroting 2017 wordt dienovereenkomstig aangepast;*
- 3. De belastingverordeningen worden met dit besluit in overeenstemming gebracht, zoals in bijgaande stukken wordt voorgesteld."*

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik werd vorige week dinsdag gemaild door een journalist van een van onze lokale krantjes met de vraag wat ik ervan vond dat de gemeente onder verscherpt toezicht was gesteld. Op dat moment was ik nog van niets op de hoogte. Ik heb in de reacties gezien dat meer raadsleden die ervaring hadden; dat heb ik mevrouw Lamers zojuist horen zeggen en ik heb de reactie van de heer Middelburg in zijn mail gezien. Ik zou de vragen van mevrouw Lamers nog eens willen benadrukken. Klopt het dat alle raadsleden daar op dat moment door werden overvallen of waren er raadsleden die hiervan al op de hoogte waren? En wanneer was het college van plan geweest om de raad te informeren als er geen lek was geweest – want dat is er waarschijnlijk geweest – en als een journalist niet ineens had gevraagd hoe dit zat, waarna wij naar informatie gingen zoeken?

Dat Voorschoten nu onder preventief toezicht staat, betekent dat we weer een top 10-gemeente zijn, maar dan wel een top 10 waar je echt niet in wilt staan. Er staan in Nederland namelijk maar tien gemeenten onder preventief toezicht. De gevolgen daarvan zijn fors. Een flink aantal zaken die wij in onze begroting hebben vastgesteld, kunnen nu niet uitgevoerd worden. Dat betreft bijvoorbeeld het aanschaffen van een nieuw wagenpark voor de buitendienst en allerlei onderhoudsplannen. Ook elk besluit dat wij het afgelopen jaar hebben genomen en dat qua financiën pas in 2017 ingaat, moet nu opnieuw onder de loep genomen worden. Dat betekent ook dat de ondernemers in de Dobbewijk, die nu eindelijk de meerderheid hebben, niet kunnen rekenen op de toegezegde gemeentelijke steun voor een bedrijfsinvesteringszone, tenminste niet automatisch.

De problemen zijn natuurlijk al langer bekend. Vandaag staat in het Leidsch Dagblad een uitgebreid overzicht van de uitgaven die de gemeente de afgelopen jaren allemaal heeft gedaan. Dat overzicht bevatte meerdere alinea's. Dat is de oorzaak van het ontstaan van deze situatie, maar zoals mevrouw Lamers al zei, was het wijzigen van de begroting door een amendement van de VVD, ONS Voorschoten en het CDA inderdaad de druppel.

Dat gezegd hebbend, lijkt het de SP niet verstandig om hier met de vinger te gaan wijzen om de schuldige aan te wijzen. Zaken zijn gebeurd. Mensen moeten daar verantwoordelijkheid voor dragen, maar Voorschoten is uiteindelijk vooral gebaat bij een oplossing. Die oplossing moet er zo snel mogelijk komen. De begroting en de bijbehorende belastingverordeningen zijn immers vastgesteld en worden snel gepubliceerd en naar buiten gebracht. Morgen worden ze rechtsgeldig. Als we vanavond het door deze raad tijdens de begrotingsbehandeling genomen besluit om de ozb niet te verhogen, nog aanpassen, valt er misschien nog iets te redden. Er moeten immers structureel miljoenen worden bezuinigd en er zijn niet heel veel andere opties. Daarom heeft de SP samen met GroenLinks, D66 en de PvdA een initiatiefvoorstel ingediend om het door deze raad aangenomen amendement te overrulen, een nieuw besluit te nemen en alsnog de woonlastenbenadering uit te voeren, zoals het college bij de begrotingsbehandeling op 10 november heeft voorgesteld aan de raad. Er moeten dan enkele wijzigingen worden aangebracht in de belastingverordeningen. Als die nu de deur uitgaan, zijn zij nog net rechtsgeldig. Dan kunnen we in 2017 het nu veroorzaakte probleem in ieder geval nog een klein beetje rechtzetten en dan kunnen we de provincie laten zien dat de hele raad van Voorschoten van goede wil is om de ontstane problemen op te lossen. Laten wij als raad van Voorschoten de hand uitsteken naar de helpende hand die de provincie naar ons uitsteekt en laten wij onze goede wil tonen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ook mijn fractie werd, zoals de heer Maassen al zei, overvallen door persvragen. Direct daarna heb ik nagevraagd hoe het zat. Ook mijn fractie wil uiteraard enige toelichting van het college krijgen. Hoe heeft het kunnen gebeuren dat de pers hiervan op de hoogte was voordat de raadsleden hiervan op de hoogte waren? Ik ben ook benieuwd wanneer het college van plan was om de raad te informeren en of de hierover in 2009 gemaakte afspraken bekend zijn bij het college. Toen is immers geconcludeerd dat dit soort berichten zonder verdere voorbereiding, informatiebrief of inbedding altijd direct ter kennisgeving aan de raad zou worden meegedeeld, waarna de inbedding en de eventuele begeleidende informatie door het college zou worden geboden. Die afspraken zijn toen gemaakt omdat toen precies hetzelfde was gebeurd: de pers had informatie die de raadsleden nog niet hadden. Ik vraag mij dus af of die afspraken bekend zijn bij het college. Ik kan mij voorstellen dat zij misschien zijn weggezak, maar dan kunnen we die misschien opdiepen en weer toepassen. Ik zit hier absoluut niet om heel vervelend te doen, maar ik denk dat het van niemand hier in de raad en in het college de bedoeling is dat raadsleden via journalisten worden geïnformeerd over het feit dat zoiets in hun gemeente gebeurd is.

Ik ben het volledig met de heer Maassen en mevrouw Lamers eens dat we met z'n allen moeten bekijken wat we nu aan de ontstane situatie gaan doen, want we staan er gewoon slecht voor. We moeten echt aan de slag. We hebben vanuit de PvdA nog wel een aantal vragen over wat we op dit moment het beste kunnen doen. Wij willen dus best veel vragen. Ik zal vanavond niet alles vragen, maar uiteindelijk ga ik wel veel vragen van mijn collega-raadsleden, het college en uiteraard uiteindelijk ook van de organisatie, die dit allemaal moet gaan uitvoeren. Een van onze vragen sluit aan bij ons initiatiefvoorstel. Ik hoor straks heel graag van het college of het voorziet dat het op de korte termijn die daarvoor staat, een succesvol herstelplan, zoals dat door de provincie eigenlijk van ons word gevraagd en dat wij willen gaan opstellen, kan creëren zonder aanneming van het vanavond voorliggende initiatiefvoorstel over de ozb. Ik denk dat het niet aannemen van het initiatiefvoorstel zaken heel moeilijk zal maken, zo niet onmogelijk. Ik hoor dus graag van het college hoe het precies aankijkt tegen die ozb-situatie.

In de brief van de provincie wordt heel helder melding gemaakt van de begrotingsscan die de provincie samen met het ministerie van BZK zou kunnen uitvoeren. Daarbij lichten zij onze begroting helemaal door en geven zij daar adviezen over. Ik ben nieuwsgierig naar de mening van de rest van de raad en het college: wensen we dat of niet? Ik denk dat het antwoord waarschijnlijk ja zal moeten zijn, want ons horizontale toezicht heeft blijkbaar niet fantastisch gefunctioneerd. Dan moet je de kans om die hulp van buiten te krijgen, dus misschien met beide handen aangrijpen, maar ik hoor graag hoe het college en de collega-raadspartijen daartegen aankijken.

Als wij hier vanavond met elkaar besluiten om dit aan te gaan pakken, is het heel belangrijk om het college heel helder de opdracht mee te geven dat we in januari gelijk aan de slag kunnen en concreet weten waarover we met die herstelplannen gaan praten. De provincie komt ons bezoeken om een en ander nader uit te leggen, maar een heleboel zaken zijn onbekend. Dankzij de inspanningen van een aantal collega-raadsleden is in de loop van vandaag, althans voor mij, duidelijk geworden dat we vanavond over de ozb moeten besluiten als we nog een kans willen hebben om dat punt te wijzigen. Ik reken er niet op dat dat soort informatie – wat is mogelijk, wat is niet mogelijk, wat zijn de stappen in het proces, wat gebeurt er precies als de provincie straks nee zegt tegen ons herstelplan? – vanavond tot ons komt, maar ik reken er eigenlijk wel op dat die informatie verdraaid snel tot ons komt. Daarmee bedoel ik eigenlijk dat wij als raadsleden het reces uit kunnen komen met al de nodige informatie in ons bezit.

Tot slot vind ik het belangrijk om ook vooral naar onszelf als raad te kijken. Hoe hebben wij ons toezicht gedaan, hoe hebben wij niet alleen bij de begrotingsbehandeling maar in brede zin in onze hele planning- en controlcyclus de vinger aan de pols gehouden en wat moeten wij anders gaan doen? Daarmee is het niet mijn bedoeling om te zwartepieten, maar je krijgt dit toezicht van de provincie niet voor niets. Blijkbaar hebben we op dat punt echt steken laten vallen. Laten we er vooral voor zorgen dat we dat boven water krijgen en dat we daar oplossingen voor hebben, zodat we zo snel mogelijk weer financieel gezond verder kunnen.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Er zijn al een heleboel feiten en vragen op tafel gekomen. Die ga ik niet herhalen. Ik wil dit meer in beschouwende zin bekijken, in eerste instantie voor mijzelf. Ik vroeg mij namelijk af wat drie Voorschotenaren zouden denken van deze situatie. Ik dacht dus dat ik daarom drie willekeurige Voorschotenaren zou benaderen, maar dat hoefde niet. Ik kreeg meningen, gevraagd en ongevraagd, op straat, bij de slager en via de mail. Toen dacht ik: hé, men weet het touwtje in mijn brievenbus, digitaal en analoog, te vinden! Op dat moment voelde ik als individueel raadslid meer verantwoordelijkheid dan ooit daarvoor. Die verantwoordelijkheid bestaat voor mij uit drie delen: hoe is dit gekomen, wat betekent dit voor onze inwoners en wat kunnen we doen om hieruit te komen?

Laten we bovenaan de trap beginnen, bij de raad. Wij hebben een controlerende en een budgettaire taak. De vraag die ik mij stelde, was: hebben wij voldoende ingezien welke structurele ontwikkelingen in de financiën speelden? Hebben we ons gerealiseerd welke zwakten in het bestuurskrachtonderzoek naar voren kwamen? Hebben we geluisterd naar en gehandeld op basis van andere kritische stemmen? Kortom: zijn wij ons voldoende bewust van hoe wij uiteindelijk besluiten nemen?

De tweede vraag is wat dit betekent voor de inwoners. Wij kregen van inwoners heel lieve en nuttige suggesties aangereikt en tegelijkertijd ook hun gevoelens van ongeloof, verbazing, onzekerheid, onduidelijkheid over hun toekomst en ook een gevoel van schaamte: "Wij waren toch een rijke gemeente?" Dit betekent dat onze begroting lang niet zo sluitend was als zij jarenlang dachten en dat veel inwoners niet wisten van de meerdere waarschuwingen die de provincie ons heeft gegeven. Dit zegt iets over informatie, burgerparticipatie en ongerustheid in Voorschoten en sluit aan bij het gevoel dat die betrokkenheid van de burgers er weer toe moet gaan doen.

De derde vraag is hoe we uit deze situatie komen. D66 heeft geen behoefte aan een andere structuur met de gemeenten links, rechts, ten oosten, ten westen of ten zuiden van ons. We hebben voldoende kennis en kunde in huis om Voorschoten zelfstandig haar problemen op te laten lossen. We hebben wel behoefte aan een betere structuur en aan een betere aansturing van de Werkorganisatie. We hebben er wel behoefte aan dat de kritische rol van de oppositie onderdeel wordt van de toekomstige bestuurskracht van Voorschoten. D66 wil meewerken aan een financieel deltaplan, niet een herstelplan omdat de provincie dat vraagt, maar een op langere termijn structureel sluitende begroting.

Hierna blijft nog één principiële vraag over, die al is gesteld: zijn wij als raad en zijn wij als inwoners goed geïnformeerd? Is ons in persberichten wel verteld wat er echt aan de hand is? Als we dat niet wisten, komen we aan de kern van het openbaar bestuur. Die kern is het verlies van vertrouwen bij onze burgers. Dat vertrouwen kent één regel: het komt te voet en gaat te paard. Het is nu belangrijk dat het touwtje in onze brievenbus weer bereikbaar is voor onze inwoners.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Allereerst wil ik namens mijn fractie meedelen dat deze extra vergadering een buitengewoon goed en verstandig initiatief is, want de brief van de provincie geeft er alle aanleiding toe om naar elkaar uit te spreken wat er nu aan de hand is en om uit te stralen dat wij ons ervan bewust zijn dat er iets moet gebeuren. De situatie waarin we zitten, is immers buitengewoon ernstig. Ik denk ook dat het buitengewoon goed is dat een aantal partijen die al hebben gesproken, een buitengewoon constructieve houding innemen, want we moeten hier inderdaad met elkaar uitkomen. Op zo'n moment hebben jij-bakken niet heel veel zin.

Ik denk dat het goed is om nog even een paar dingen te beschouwen en om te bezien hoe we in deze situatie terecht zijn gekomen, want dat zijn ook onderdelen van de marsroute hier weer uit; die marsroute is iets waarop onze kersverse wethouder van Financiën moet ingaan. Na het ontvangen van de brief van de provincie ben ik natuurlijk in de stukken en in ons verleden gedoken om goed te bekijken hoe al die stromen hebben gelopen. We hebben de afgelopen acht en twaalf jaar buitengewoon veel geld geïnvesteerd – of we hebben geprobeerd te investeren – in het weer zuiverder maken van de Voorschotense financiën. We hebben buitengewoon veel geld moeten afboeken op zaken die in de boeken een andere waarde hadden dan zij daadwerkelijk hadden. We hebben historisch niet gespaard voor grote vervangingsinvesteringen, waardoor we de afgelopen jaren aanliepen tegen een hoop grote investeringen. Een ander belangrijk punt is dat we misschien te weinig hebben gedaan aan het echt terugdringen van grote uitgaven en het maken van echte keuzes die nodig zijn om Voorschoten toekomstbestendig te maken. Terugkijkend naar de discussies in de raad in de afgelopen jaren, zie je wel dat dergelijke discussies steeds terugkwamen. Meerdere fracties hebben de afgelopen vijf of zes jaar bijvoorbeeld de kerntakendiscussie naar voren gebracht, maar het is er toch steeds niet van gekomen.

Als de gemeente binnen drie maanden een goed herstelplan oplevert, bestaat de mogelijkheid dat het toezicht wordt ingetrokken. Als wij met elkaar en met draagvlak willen komen tot een langjarige oplossing voor de Voorschotense financiën, lijkt het mij goed dat we geen heilige huisjes hebben en dat we alle opties mogelijk maken. Een paar partijen hebben daar bij de begrotingsbehandeling al een voorzet voor gegeven. Ook de VVD-fractie heeft toen gezegd dat wij echt moeten bekijken hoe wij bepaalde voorzieningen beter vorm kunnen geven door samen te werken met onze burens. Wie weet leidt dat eventueel tot een bestuurlijke fusie, simpelweg omdat wij Voorschoten toekomstbestendig moeten houden.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben blij dat de heer Mol dit uitspreekt. De fracties moeten inderdaad geen heilige huisjes hebben. Tijdens de begrotingsbehandeling was voor de VVD het verhogen van de ozb nog een heilig huisje. Is de heer Mol bereid om ook dat heilige huisje bij het vuil te zetten?

De heer **Mol** (VVD): Daar kom ik vanzelf op. Als de heer Maassen er vrede mee heeft dat ik even mijn betoog afmaak, krijgt hij dus vanzelf antwoord op zijn vraag.

In de kern houdt mijn betoog in dat wij een paar belangrijke vragen hebben aan onze wet-
houder van Financiën. Kan hij, voordat we zeggen dat de patiënt terminaal is of dat er een
been af moet, hier nog eens heel goed toelichten en heel scherp aangeven wat preventief
toezicht exact inhoudt, hoe realistisch het is dat hij op tijd een herstelplan maakt en op wel-
ke wijze de raad hierbij betrokken kan worden? Volgens mij hebben we allemaal genoeg-
zaam uitgesproken dat het belangrijk is dat dit ook met voldoende draagvlak gebeurt.

Daarmee kom ik bij het amendement dat bij de begrotingsbehandeling is ingediend en bij
het amendement dat heden ter tafel ligt. Een stukje van de frustratie zit 'm erin dat de afge-
lopen jaren vaak is gevraagd om bepaalde bezuinigingen, die onvoldoende zijn ingevuld. Het
amendement dat bij de begrotingsbehandeling is ingediend, vroeg daar heel erg om. Dat
geldt ook voor de amendementen die we bij de behandeling van de Kadernota hebben inge-
diend en de door ons in de afgelopen jaren uitgesproken behoefte aan een goede kernta-
kendiscussie. Eigenlijk is de kerntakendiscussie bijna hetzelfde als dat herstelplan, dat na-
tuurlijk steviger zal zijn. We moeten elkaar echt recht in de ogen kijken: zijn we met elkaar
echt in staat om bepaalde keuzes te maken om Voorschoten op lange termijn gezond te
houden? Met die ozb-verhoging los je het uiteindelijk immers echt niet op. Dan is de begro-
ting meerjarig nog niet sluitend; dat weten we allemaal. Die koppeling van een aantal beslui-
ten is wel nodig om er met elkaar uit te komen. Als de nood echt aan de man komt en het
water ons aan de lippen staat, vindt u de VVD aan uw zijde en zijn wij echt bereid om beslui-
ten te nemen die heel erg tegen onze ziel ingaan, zoals een ozb-verhoging, een maatregel
die we de afgelopen jaren al een paar keer hebben genomen, maar het gaat erom dat we met
elkaar een constructief pakket samenstellen waar een aantal dingen in zitten, met als be-
langrijkste punt dat we met elkaar bereid zijn om uitgaven terug te dringen en keuzes te
maken. Als ook verhoging van de lokale lasten een noodzakelijk onderdeel is van zo'n pak-
ket om onze Voorschotense financiën langjarig gezond te houden, moet dat gebeuren. Het
gaat echter wel om een pakket. Dat is een belangrijke behoefte en die is uitgesproken bij de
begrotingsbehandeling. Ik denk dat we het vanavond ook daarover moeten hebben. In die
zin heb ik buitengewoon veel waardering voor het voorliggende amendement als een poging
om een constructieve oplossing te bereiken. Het had misschien geholpen als we dat wat eer-
der had ontvangen. Het ligt hier nu. Die situatie hebben we vaker. Ik zie dat mevrouw La-
mers wil reageren.

De **voorzitter**: Ja, er willen twee raadsleden ontzettend graag interrumperen, mijnheer Mol,
maar u bent bijna wethouder Beimers aan het worden, want u gaat maar door. Toch geef ik
mevrouw Lamers de gelegenheid om u bij interruptie nader te bevragen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik zou duidelijk willen maken dat dit niet alles zal oplossen,
maar de brief van de provincie is heel duidelijk: dit is een pijnpunt in de begroting en dit
moet worden opgelost. Dat kan nu gebeuren. Laten we de handen dan nu ineenslaan en met
z'n allen hiervoor kiezen. Daarna gaan we dan verder praten over de andere zaken die moe-
ten gebeuren. Is de VVD daartoe bereid?

De heer **Mol** (VVD): Ik denk dat het belangrijk is dat eerst het college reageert, want als we de ruimte krijgen om binnen drie maanden een herstelplan te maken, hebben we ook met elkaar de ruimte om alle oplossingen met elkaar te beschouwen en om met elkaar een pakket samen te stellen dat kan rekenen op draagvlak, voldoende draagvlak in deze raad, omdat daar van iedereen input in zit, dus ook het terugdringen van bepaalde uitgaven en een constructieve invulling van een aantal PM-posten die zeer verregaande gevolgen hebben.

De heer **Middelburg** (PvdA): Het verbaast mij enigszins dat de heer Mol het steeds heeft over dat pakket, terwijl zijn eigen amendement een voorstel was om de ozb te verlagen ten opzichte van het collegevoorstel. Dat was geen pakket, want het was niet gedekt. Dat is het probleem. Nog sterker: diep in mijn hart ben ik het eigenlijk met de heer Mol eens dat ik de lasten graag zo laag mogelijk zou willen hebben, maar dat moet wel gedekt zijn. Dat is volgens mij de kern van dit probleem. Ik deel zijn mening dus wel, maar als de provincie in haar brief letterlijk schrijft dat een aangenomen amendement een probleem is, denk ik dat het punt wel is gekomen dat het water ons aan de lippen staat. Ook ik heb het college inderdaad gevraagd om een reactie hierop, maar net doen alsof er allemaal samenhangende maatregelen moeten worden genomen terwijl de heer Mol zelf de voorgestelde samenhangende maatregelen onderuit heeft geschoffeld met zijn amendement, gaat mij wel een beetje ver.

De heer **Mol** (VVD): Ik neem hier afstand van. Volgens mij stonden er dekkingsvoorstellen in het amendement en ik denk juist dat in de begroting onvoldoende maatregelen waren uitgewerkt om de kosten echt terug te dringen, maar ik denk dat de heer Middelburg en ik het uiteindelijk wel met elkaar eens zijn. Ik denk dat we daarom ook de ruimte voor het herstelplan moeten benutten. Ook de VVD is bereid om afstand te doen van heilige huisjes als we met elkaar een goed pakket tot een herstelplan kunnen maken.

De heer **Van der Meij** (D66): We kunnen vanavond toch een duidelijk signaal geven door ons amendement aan te nemen en vervolgens het pakket verder uit te werken?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik heb de indruk dat nog niet helemaal tot de VVD is doorgedrongen hoe belangrijk het is dat we nu een besluit nemen, omdat de verordeningen moeten worden aangepast aan dat besluit. Dat kan over twee weken niet meer. Wat we nu voorstellen, is herstel. Voor 31 maart moet er een herstelplan liggen. We kunnen dit na vanavond niet meer besluiten.

De heer **Middelburg** (PvdA): De heer Mol nam afstand van mijn woorden over het amendement en de dekking. Dan heb ik een logische vraag voor de heer Mol. De provincie stelt dat zijn amendement over de ozb-stijging niet heeft geleid tot concreet uitgewerkte dekkingsmaatregelen na 2017, wat een negatief effect heeft op het structurele en reële evenwicht van de begroting. Daar baseerde ik mijn mening op. Mijn vraag aan de heer Mol is of hij ook afstand neemt van wat de provincie in die brief beweert.

De heer **Mol** (VVD): Het zou buitengewoon onverstandig zijn om afstand te nemen van wat de provincie beweert, want de provincie heeft gelijk. Dat heeft overigens ook betrekking op de financiën op lange termijn. Mevrouw Lamers stelde dat iets blijkbaar niet tot mij door-dringt. Het is buitengewoon goed tot ons doorgedrongen dat, als wij met elkaar echt bereid zijn om keuzes te maken, dit echt het moment daarvoor is en dat de komende drie maanden er daarvoor zijn. Dan kijken we dus niet alleen naar een eventueel voorstel om de inkomsten te verhogen – de ozb-knop is immers altijd de makkelijkste knop – maar maken we echt keuzes om bepaalde kosten langjarig terug te dringen en zaken ook echt anders vorm te gaan geven.

De **voorzitter**: De heer Rasch heeft een punt van orde.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): We zitten nu in de eerste termijn. Ik denk dat het goed is als ook andere partijen de gelegenheid krijgen om hun eerste termijn te doen, want nu lijkt het alsof alles gaat over wat de VVD te zeggen heeft en wat de oppositie in gedachte heeft, maar er zijn in deze raad meer geluiden, die ook gehoord mogen worden.

De **voorzitter**: De heer Maassen interrumpeert als laatste. Dan is de heer Mol misschien bijna klaar met zijn betoog. Volgens mij heeft hij gereageerd op van alles. Ik weet dus niet of hij bijna aan het einde van zijn eerste termijn is.

De heer **Mol** (VVD): Mijn spreektijd is als een smeltend ijsje in de zomer. Ik zou dus graag de andere partijen het woord willen geven.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil mij aansluiten bij een aantal opmerkingen van de heer Mol. Ik ben het van harte met hem eens dat we een pakket moeten maken dat wordt gedragen door deze hele raad en dat daar voor niemand heilige huisjes in zitten. Voor dat pakket hebben we drie maanden de tijd. De hier voorliggende vraag is of we die drie maanden wel hebben om wel of niet over die ozb-verhoging te besluiten. De tweede, direct daaraan verbonden vraag is of er in de ogen van de provincie wel een goed herstelplan kan komen zonder ozb-verhoging. Ik snap dat de heer Mol daar geen antwoord op heeft. Ik gebruik dus eigenlijk zijn termijn om hem te vragen of hij het met mij eens is dat we daarover duidelijkheid moeten vragen aan de wethouder.

De **voorzitter**: Volgens mij begon de heer Mol met die vraag en oproep. Dat lijkt mij dus niet meer dan normaal. Daar zal dus straks door de wethouder antwoord op worden gegeven, want daar hebben alle woordvoerders dezelfde vraag over gesteld. Laten we de wethouder daartoe straks in de gelegenheid stellen.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ook ik ben aangenaam getroffen door de constructieve houding van de indieners van de oproep om vanavond bij elkaar te komen. Ik heb dingen gehoord zoals "wij zijn van goede wil", "we moeten er samen uit komen" en ook "we moeten niet zoeken naar de schuldige". Dat zijn wijze woorden, want volgens mij heeft met

uitzondering van de SP-fractie geen enkele fractie in deze raad niet bijgedragen aan de situatie waarin we nu zitten. Ik zou daar een lijstje van kunnen maken, beginnend in 2005, met allerlei besluiten die hebben geleid tot de huidige situatie. Ik zal er twee uitpikken die een behoorlijk effect hebben gehad, los van de politieke context van dat moment. Wij hebben op enig moment in deze raad besloten dat wij een personeelsuitbreiding konden financieren door die te laten drukken op projecten. Dat is aangekaart door dit college en het vorige college: door het vorige college bij monde van de wethouder van D66 en ONS Voorschoten gezamenlijk en van dit college heeft wethouder Beimers van het CDA hetzelfde probleem aangekaart, met de oproep dat we dat moesten oplossen. De oplossing werd toen echter gezocht in het vinden van dekking in plaats van in het terugdraaien van de personeelsuitbreiding. Dat slepen wij als een loden last van structureel € 1 miljoen per jaar met ons mee. Die oplossing is niet in beeld.

Het tweede besluit waar wij allemaal bij zijn geweest, was het besluit in 2013 om de ambtelijke organisatie van twee gemeenten samen te voegen. Dat is op zich prima, maar daarbij is gekozen voor een structuur waarvan in een recent rapport van BMC wordt vastgesteld dat die structuur 30 fte zwaarder is dan in een vergelijkbare situatie nodig is. En 30 fte is ongeveer € 2,2 miljoen. Ook dat slepen we als een loden last met ons mee. Als ik fracties hoor zeggen dat het probleem is dat wij de ozb niet willen verhogen, denk ik dus dat we met de verkeerde probleemanalyse bezig zijn. We kunnen immers niet ongebreideld doorgaan met het blijven financieren van een te zware organisatie ten koste van de ozb of welke andere middelen dan ook. Dit gaat het niet worden.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dit is een beetje gek, want wij gaan deze discussie nu aan en wij zouden dan nog heel veel andere onderwerpen kunnen noemen. Wij hebben duidelijk gezegd dat we hier in januari verder over gaan praten, maar op dit moment, vanavond, kunnen we een doorn in het oog van de provincie en van onze begroting – want wij zijn verantwoordelijk voor de financiën voor onze inwoners – wegnemen. We kunnen later verder praten. Ik wil er overigens even aan herinneren dat de oppositie twee jaar geleden heeft gevraagd om een onderzoek: hoe kon het gebeuren dat we in problemen waren geraakt? Bent u bereid om nu alvast een eerste stap te zetten voor het herstel?

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Wij delen niet de veronderstelling dat de ozb het probleem is. De provincie wijst erop dat de wijziging in de begroting ten gevolge van het amendement niet heeft bijgedragen aan de dekking. Dat is correct, want een opdracht in het amendement was om de ambtelijke kosten te laten verlagen. Dat is nog niet gebeurd. Waarom hebben wij tegen het voorstel van het college gestemd om de ozb te verhogen? Omdat het een platte ozb-verhoging was, zonder enige motivatie. De enige motivatie was dat de burgers bij de ene winkel goedkoper uit zijn en dat zij daarom bij de andere winkel maar wat meer moeten betalen. Zij hoeven minder afvalstoffenheffing te betalen. Dat is een gesloten systeem en dat leidt dus niet tot meer kosten voor de gemeente. Er is minder afvalstoffenheffing. Het kan dus niet aan de burgers uit te leggen zijn dat zij daarom meer ozb moeten betalen. Dat is de reden waarom wij daartegen hebben gestemd, want de argumentatie

deugde gewoon niet. Die argumentatie deugt nog steeds niet. Het is nu absoluut paniekvoetbal als je doet alsof je een probleem oplost door de rekening maar even bij de burger te leggen. Zo willen wij dat niet doen in dit dorp.

De heer **Maassen** (SP): Voorschoten is inderdaad een speciaal dorp. De heer Rasch zegt dat we dat niet zo willen doen, maar als hij dit niet doet, heeft hij straks geen dorp meer. Daar moet hij ook even rekening mee houden. Ik hoorde de heer Rasch zeggen dat alleen wordt voorgesteld om de ozb te verhogen. Dat is door geen enkele fractie en geen enkele indiener van het initiatiefvoorstel gezegd. Alle indienende fracties hebben gezegd dat zij een breed pakket maatregelen willen, zoals de provincie voorstelt, maar dat we dit nu alvast moeten doen, omdat dat straks niet meer kan. Dan is de kans voorbij. Dat is het voorstel. Als de heer Rasch zegt dat we geen lastenverhoging voor de burgers gaan doen omdat we dat in Voorschoten niet zo doen, zal de provincie tegen de heer Rasch zeggen: dat zult u wel moeten.

De **voorzitter**: Er lopen twee dingen door elkaar in de discussie. Het lijkt mij goed dat de wethouder straks in eerste instantie even uitlegt wat op de korte termijn het effect is van het initiatiefvoorstel om het amendement terug te draaien. Los daarvan hoor ik alle woordvoerders praten over een brede discussie over een structureel sluitende begroting, die voor de toekomst van Voorschoten van belang is om de financiële onafhankelijkheid in elk geval te garanderen. Het lijkt mij goed om straks, na de afronding van de eerste termijn van de heer Rasch en het CDA, eerst de wethouder te laten reageren op de opmerkingen over wat precies met het initiatiefvoorstel wordt beoogd. Dan wordt dat helderder en dat helpt misschien voor de discussie in de tweede termijn.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Tegen de heer Maassen zeg ik dat mijn opmerking over de ozb sloeg op het voorstel van het college ten aanzien van de begroting voor 2017. Dat was ook de reden voor het indienen van het amendement. Dat sloeg dus niet op het voorstel dat vanavond voorligt. De fractie van ONS Voorschoten zit hier zonder enig taboe of enig voorbehoud in. Wij vinden dat de situatie ernstig is en dat een ernstige situatie een goede probleemanalyse vraagt, zodat je ook weet welk probleem je oplost. We moeten de tijd en de rust nemen die hiervoor zijn. We hebben een paar maanden de tijd, maar we moeten ook doorpakken en haast maken. Het plan dat er op 31 december moet liggen, moet meer zijn dan een papieren correctie van de begroting. Het moet gaan om een reële verandering van hoe het in Voorschoten gaat met betrekking tot de financiën. Dat is dus iets anders dan mogelijk door sommige mensen gedacht wordt.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u 31 maart bedoelde.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Wat zei ik dan?

De **voorzitter**: 31 december, maar het was helder wat u bedoelde.

Mevrouw **Van Herk** (CDA): Voorzitter. Allereerst is het goed dat we vanavond bij elkaar zijn na de beslissing van de provincie om ons onder preventief toezicht te stellen. Dat begrijpen wij prima. Toen wij in 2014 aantraden in de nieuwe coalitie, was een solide begroting het belangrijkste speerpunt voor het CDA, want daar diende hard aan gewerkt te worden. De provincie was in 2013 immers al langs geweest, of wij bij de provincie. Bij de afdeling Financiën en door het college is hard gewerkt om de begroting volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording, het BBV, op orde te krijgen. Voorbeelden daarvan zijn dat de kosten niet meer over 40 jaar worden afgeschreven, maar direct worden geboekt. We hebben een investeringsplafond ingesteld, waar we ons ook aan houden. We stellen ook een schuldplafond vast. Het is nu eind 2016 en Voorschoten zit nog steeds in financieel zwaar weer. De provincie heeft ons onder preventief toezicht gesteld, omdat de begroting structureel en reëel niet in evenwicht is en omdat de meerjarenraming niet aantoonde dat het op korte termijn goed gaat komen met ons. Niemand in deze raad vindt preventief toezicht door de provincie leuk. Het is voor het CDA ook een teleurstelling, zeker omdat in de afgelopen periode wel degelijk goede stappen zijn gezet om de niet mis te verstane erfenis uit het verleden te verbeteren, maar het moet kennelijk nog beter.

Nu het eerste stof is neergedaald, dienen we vooruit te kijken en de ingeslagen weg naar een betere begroting voort te zetten. We zetten onze schouders er andermaal onder. Het preventief toezicht dienen wij als raad aan te grijpen als een kans voor verbetering, een soort omdenken. Wij dienen met elkaar – dus de gehele raad – een breed gedragen herstelplan in te dienen. Ik zou zeggen: het voorstel van de heer Zoetemelk in de algemene beschouwingen om een raadsbrede werkgroep zonder politieke standpunten in te stellen, zou nu goed van pas kunnen komen.

De achteruitgang van de financiële positie is een proces van de afgelopen jaren, waarvoor alle partijen in deze raad een bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben gedragen, op de SP na. De reserves zijn ontzettend afgenomen. Die reserves brachten rente-inkomsten op en daarmee konden we investeren. De rente-inkomsten liepen snel terug en het gat in de begroting is een feit geworden. De provincie heeft al in 2013 aangegeven dat het niet goed ging met de financiën, omdat er geen dekking tegenover de uitgaven stond en omdat een structureel tekort ontstond.

De afgelopen periode heeft ook geleerd dat het verhogen van de inkomsten, bijvoorbeeld door de ozb te verhogen en door het afstoten en verkopen van overbodige gebouwen, leidt tot weerstand bij de raad, de inwoners en vooral bij de belanghebbenden, maar dit geldt ook als we gaan bezuinigen. Ook dit levert dus een spanningsveld op, waardoor beslissingen voortdurend worden uitgesteld.

De bij de behandeling van de Kadernota ingediende motie leidt volgens ons helaas ook niet tot significante bezuinigingen. Het CDA maar in feite alle partijen weten dat de financiële middelen bij de gemeente al enkele jaren beperkt zijn. Investeren kunnen we nauwelijks en er is geen ruimte voor nieuw beleid. Ook wij hadden dit graag anders gezien. Preventief toe-

zicht is heel vervelend, maar laten we met elkaar deze uitdaging en kans aangaan. Dit geeft duidelijk aan dat we een nieuwe koers moeten gaan varen, waarbij pijnlijke maatregelen niet uit te sluiten zijn. De inkomsten en de uitgaven dienen gelijk te worden en onze meerjarenraming dient sluitend te worden. De provincie verwacht van ons een herstelplan. Het CDA verzoekt het college om op korte termijn met een plan van aanpak te komen. Ik herhaal dat mijn fractie, het CDA, graag wil dat daaraan raadsbreed medewerking wordt gegeven via een werkgroep, zoals eerder door mijn fractievoorzitter is voorgesteld. Laten we de schouders met alle partijen eronder zetten.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben heel blij met de herhaalde oproep van het CDA om raadsbreed iets hieraan te gaan doen. Wij hebben met een aantal fracties al een motie daarvoor voorbereid. In die motie staat niet heel veel anders dan wat u zegt. Alleen hebben wij het woord "werkgroep" niet gebruikt. Ik neem aan dat u de motie kunt steunen als u haar hebt gelezen. De motie wordt bij dezen ingediend door de SP, D66, GroenLinks en de PvdA en luidt:

"Motie 100542.

"De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 21 december 2016,

overwegende dat:

- de gemeente Voorschoten door de provincie Zuid-Holland onder financieel toezicht is geplaatst;*
- er voor 31 maart 2017 een herstelplan dat kan dienen als een nieuwe begroting, moet worden ingediend bij de provincie om nog in 2017 het toezicht af te ronden;*
- er pijnlijke maatregelen genomen moeten worden om de begroting alsnog meerjarig sluitend te krijgen;*
- het een sterk signaal naar de inwoners en de provincie is om een herstelplan met een raadsbreed draagvlak te presenteren;*

besluit om het herstelplan met een raadsbreed draagvlak voor te bereiden, vorm te geven en in te vullen, waarbij alle fractie op gelijke voet inbreng kunnen hebben in de invulling van het herstelplan,

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie is straks op iBabs te zien. Na deze eerste termijn van de raad stel ik de wethouder in de gelegenheid om in te gaan op de vragen en opmerkingen en om een toelichting te geven op datgene wat in de afgelopen week is gebeurd.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Ik denk dat het goed is als ik een blokje maak van een aantal centrale thema's en als ik daarna bekijk welke vragen er dan nog liggen. Allereerst wil ik iets zeggen over het tijdpad en de communicatie, waarover meerdere partijen vragen heb-

ben gesteld. Ik heb het voor mezelf opgeschreven om dat nauwkeurig te doen. Op dinsdag 6 december, toen ik nog niet formeel beëdigd was maar al wel in dit gemeentehuis rondliep, kreeg ik de mededeling dat de maandag daarna de burgemeester en de wethouder van Financiën om 10.00 uur verwacht zouden worden op het Provinciehuis voor een gesprek met de gedeputeerde van Financiën, Rogier van der Sande. Het is in Voorschoten enigszins gebruikelijk dat de wethouder van Financiën na het vaststellen van de begroting "een soort van" ontboden wordt op het Provinciehuis. Ik heb begrepen dat dit de afgelopen vier jaar al drie keer eerder was gebeurd. Ook die keren heeft de provincie haar zorgen geuit.

Op vrijdag 9 december, de dag na de raadsvergadering, was er een coalitieoverleg met als doel een nadere kennismaking met de kersvers benoemde wethouder, met mij dus. In dat overleg heb ik meegedeeld dat ik maandagmorgen een gesprek zou hebben met de gedeputeerde, maar de uitkomst was op dat moment dus nog ongewis; ik heb alleen dat gesprek gemeld. Op maandag 12 december hebben de burgemeester en ik, vergezeld door twee ambtenaren, een gesprek gehad met de gedeputeerde en een aantal provinciale ambtenaren. Kort gezegd was de mededeling dat de provincie voornemens was om de gemeente Voorschoten onder preventief toezicht te plaatsen. Op dinsdagmorgen zou men dit nog verder bespreken in de vergadering van het college van Gedeputeerde Staten, waarna de gemeente Voorschoten schriftelijk van dat besluit op de hoogte gebracht zou worden. Op dinsdag 13 december is het gesprek dat de burgemeester en ik met de gedeputeerde hebben gehad, verder besproken in de collegevergadering hier in Voorschoten. Besloten werd om het schriftelijke besluit van de provincie, waarvan verwacht werd dat dat snel zou volgen, af te wachten en na ontvangst direct te communiceren naar de gemeenteraad en om bij de vergadering van het Presidium – dat was een gecombineerde vergadering bij Wassenaar – op donderdag 15 december de fractievoorzitters in te lichten dat een besluit van het college van GS in de lucht hing. Dinsdagmiddag en zeker ook woensdagmorgen – ik hoorde de heer Maassen zojuist zelfs "dinsdagmorgen" zeggen; daar ben ik niet mee bekend – bleek dat de media weet hadden van de mogelijkheid van preventief toezicht en werden fractievoorzitters gevraagd om commentaar. Namens het college heb ik vervolgens woensdagmorgen, toen duidelijk werd dat alle fractievoorzitters om commentaar werden gevraagd, heel snel een bericht naar de griffie gestuurd over het preventief toezicht, met het verzoek om de gemeenteraad zo snel mogelijk te informeren, hetgeen ook is gebeurd. Donderdagmiddag heeft de provincie haar besluit om Voorschoten onder preventief toezicht te plaatsen, naar de gemeenteraad gestuurd.

Het college heeft niet de intentie gehad om de raad niet dan wel onvoldoende te informeren en heeft ook niet de intentie gehad om een gedeelte van de raad beter of anders te informeren. We zijn in de communicatie in het nauw gekomen, doordat de beslissing van de provincie zeer vroeg op straat lag. Dit neemt niet weg dat ik mij het grote ongemak kan voorstellen als raadsleden een dergelijk bericht eerst in de media vernemen in plaats van vanuit de gemeente, zeker als dat de gedachte oproept dat het college een soort tweedeling van de raad zou hanteren. Het college heeft de wens om het proces om te komen tot herstel, met de gehele raad te doen, waarbij wij geen onderscheid maken tussen coalitie- of oppositiepartij.

Achteraf bezien – maar dat is een beetje gemorst water, dat wij niet op kunnen rapen – was het beter geweest om de gemeenteraad direct na het gesprek met de gedeputeerde vertrouwelijk te informeren over het voornemen van de provincie. Ik denk dat dat een hoop ellende zou hebben voorkomen, maar ik herhaal dat de intentie van het college goed is geweest. Achteraf hadden we het beter kunnen doen door de raad gelijk na maandagmorgen te informeren, want het was absoluut zeker dat het een belangrijke mededeling was. Het spijt mij ook dat dat niet is gebeurd.

Ik kom bij de schuldvraag, die vaak opgeworpen is. Ik denk dat het een kwestie is van de druppel en de emmer. Ik denk dat de druppel was – dat memoreert de provincie ook – dat in het beruchte amendement als dekking onder meer een bezuiniging van 20% op de Werkgroeporganisatie wordt aangegeven, zonder aan te geven welke taken dan minder gedaan moeten worden. Dan neemt de provincie een dergelijke dekking minder serieus. Dat was dus de druppel die de emmer deed overlopen.

De situatie waarin we nu zitten, is niet gisteren, vorige week of vorige maand ontstaan. Daar zijn verschillende jaren, verschillende colleges en verschillende collegeperioden overheen gegaan. Er werd zojuist al gememoreerd dat alleen de heer Maassen met de SP niet heeft deelgenomen aan een college en dat de andere partijen daar wel deel aan hebben genomen.

De heer **Maassen** (SP): Dat is een kwestie van op tijd beginnen!

Wethouder **Binnendijk**: Nóg niet, zou ik willen zeggen.

De heer **Maassen** (SP): Daar kan ik mij alleen maar bij aansluiten.

Wethouder **Binnendijk**: Er is een voorstel ingediend – laat ik het zo zeggen: door de oppositie – om het amendement van tafel te halen en het oorspronkelijke collegevoorstel weer in te dienen. Ik moet zeggen dat ik dat heel inventief vind. Ik denk ook dat het op zich een heel goed uitgangspunt zou kunnen zijn. Toch zal de provincie dit niet accepteren als een herstelplan, want door de controle die nu wordt uitgeoefend, zijn er, zoals het hoofd Financiën zei, meer dominosteentjes omgevallen. Als er twee weer overeind worden gezet, blijven er nog wat dominosteentjes liggen, zoals de BUIG, de huisvesting en de cao-verhoging. Mijn voorstel zou zijn om toch gewoon de drie maanden te pakken in het kader van het herstelplan. Dat is op zich een goed uitgangspunt. Ik heb meerdere partijen horen zeggen dat er geen taboes zijn; ik denk dus dat wij daar gezamenlijk uit moeten kunnen komen. Dat houdt in dat we het ingediende voorstel niet vanavond afhandelen, maar dat we de drie maanden daadwerkelijk gebruiken om tot een goed, gedragen herstelplan te komen waarbij iedereen zich senang voelt.

De heer **Maassen** (SP): Ik denk dat ik een onduidelijkheid uit de weg moet ruimen. Het is niet onze intentie dat dit krakkemikkige en op het allerlaatste moment geformuleerde initiatiefvoorstel het herstelplan is. Zo is het niet bedoeld. Het is bedoeld als voorzet, omdat dit, zo–

als wij hebben vernomen, vandaag moet gebeuren om dit volgend jaar nog in te laten gaan. Daar komt het herstelplan dan bovenop.

Wethouder **Binnendijk**: U hebt er op zich gelijk in dat het, wat de belastingverordeningen betreft, echt nu moet, maar met betrekking tot het herstelplan heeft de VVD zich bereid verklaard om te praten over het heilige huisje van de ozb; ik heb nog niet gehoord hoe groot het huisje is waar de VVD over wil praten. ONS Voorschoten denkt voornamelijk aan het personeel. Ik denk dat we er vanavond op die manier niet uitkomen. Ik denk wel dat de partijen heel veel ruimte hebben geboden om over alles te praten. Laten we het voorstel dat jullie vandaag hebben gedaan, beetpakken als een soort start om daadwerkelijk tot een herstelplan over te gaan waarbij iedereen zich senang voelt.

De heer **Van der Meij** (D66): Dank voor de toelichting, mijnheer de wethouder. Ik denk dat het heel belangrijk is dat wij vanavond een duidelijk signaal afgeven aan de provincie.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Als wij vanavond dit voorstel niet aannemen, kan het überhaupt niet meer worden uitgevoerd en kan het geen onderdeel zijn van het herstelplan. Dat is de crux. Daarom willen we proberen om de rest van de raad te overtuigen van de noodzaak om dit aan te nemen.

De heer **Maassen** (SP): Aanvullend daarop: volgens mij is de hamvraag, waarop ik heel graag een antwoord van de wethouder wil krijgen, of een herstelplan mogelijk is zonder iets met de ozb te doen. Maken we dan überhaupt kans om op 31 maart te horen te krijgen: goed gedaan, Voorschoten; het preventief toezicht wordt opgeschort?

Wethouder **Binnendijk**: Om met de laatste vraag van de heer Maassen te beginnen: in theorie is alles mogelijk. Laten we daar eerlijk over zijn. Botweg gaat het over uitgaven en inkomsten. Als je niets met de inkomsten gaat doen, betekent dit dat je je extra zult moeten inspannen op het punt van de uitgaven. Zelf zou ik het liefst kijken naar een gecombineerd pakket, waarmee je iets aan de inkomsten én aan de uitgaven doet. De heer Maassen vroeg echter of het mogelijk is; ja, ik denk dat dat in theorie mogelijk is.

De heer **Maassen** (SP): Kan dat ook, een gecombineerd pakket? Na vandaag kunnen we de ozb voor komend jaar immers niet meer verhogen.

Wethouder **Binnendijk**: Dat kan, maar ik wil mijn pleidooi jegens mevrouw Lamers herhalen. Ik bespeurde bij partijen zoals de VVD en ONS Voorschoten deze mening: wij kennen dit voorstel nu pas net en we moeten er nu al op ingaan. Ik proef ook dat er nog steeds nuances verschillen zijn bij de verschillende partijen. Ik geef er daarom toch echt liever de voorkeur aan om in de huidige constructieve sfeer na te denken over een herstelplan en om daar ook even de tijd voor te nemen, want dan hebben we niet al een hypotheek doordat we al hebben beslist over een stukje van het herstelplan, waardoor we straks een minder mooi pakket kunnen maken waar iedereen tevreden over is.

De heer **Mol** (VVD): Ik wil even terugkomen op het amendement en op de inhoud van de begroting. Waar ging het eigenlijk om? Aan de ene kant was er een verlaging van de rioolrechten, waardoor aan de andere kant een verhoging van de ozb nodig was, waardoor wij met elkaar in een buitengewoon interessante discussie kwamen over de woonlastenbenadering. Volgens mij ging het amendement niet alleen over die langjarige 20% bij de Werkorganisatie, maar ook over een aantal andere kosten en over de vraag of we de compensatie van de rioollasten nog één jaar konden doorschuiven. Volgens mij is er de komende drie maanden dus nog wel ruimte om goed aan een herstelplan te werken, zonder dat we vanavond alsnog instemmen met die ozb-stijging.

De heer **Van der Meij** (D66): Als ik de woorden van de wethouder mag aanvullen: zoals uit de begroting blijkt of zoals in de begroting naar voren komt, zit er in onze begroting bijzonder weinig flexibiliteit. Er zijn een heleboel vaste lasten. Het is dus niet zomaar even mogelijk om alles terug te draaien. Wat wel mogelijk is, is dat wij in 2017 de ozb verhogen. Als uit het herstelplan blijkt dat een verlaging in 2018 mogelijk is door een combinatie van maatregelen, hebben we met een eenmalige maatregel een duidelijk signaal afgegeven. Dat kunnen we dan in 2018 rustig terugdraaien. Ik begrijp dus de hele discussie niet: waarom zouden we dat niet één keer kunnen doen?

De heer **Mol** (VVD): Nu zegt de heer Van der Meij iets heel belangrijks, namelijk dat er geen flexibiliteit is. Die is er wel als je bereid bent om afstand te nemen van bepaalde heilige huisjes. De heer Van der Meij zei in zijn eerste termijn heel duidelijk: ja, ik wil het wel doen, mits we alles in eigen huis doen, want we hebben voldoende expertise. We hebben met elkaar gezien dat we niet alles in eigen huis kunnen oplossen en dat we moeten kijken naar de burens in Wassenaar of eventueel in de Leidse regio om grote problemen in Voorschoten op te lossen en om ons dorp ook voor komende generaties mooi en betaalbaar te houden. Als hij bereid is om daar ruimte voor te geven en om afstand te doen van heilige huisjes en als ook de andere partijen daartoe bereid zijn, ontstaat er vanzelf ruimte in de begroting.

De heer **Van der Meij** (D66): Ten eerste hebben wij de centjes van Wassenaar niet nodig. Wij hebben hier voldoende expertise. Wij hebben een goede gemeenschappelijke organisatie nodig. Ten tweede hebben wij in ons programma aangegeven dat wij geen voorstander zijn van welke belastingverhoging dan ook. Als we beginnen met het omgooien van heilige huisjes, heeft D66 daar vanavond dus een aanzet toe gegeven.

De heer **Mol** (VVD): Ik denk dat de fractievoorzitter van D66 moet beseffen dat Voorschoten niet onder een kaasstolp ligt, maar nu eenmaal onderdeel uitmaakt van een regio, waarin we problemen met elkaar oplossen. Wij moeten vanuit Voorschoten over die grenzen heen kijken. Dat vinden wij als VVD belangrijk. Dat pakket moet er komen. Als we met elkaar zeggen dat we een deel van de problemen oplossen door een ozb-verhoging, moeten we ook structurele maatregelen voor de lange termijn nemen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Ik kan tot 17 tellen en dat door twee delen et cetera; dat is ongeveer mijn kerntaak hier. Ik begrijp dus best dat ons voorstel om de ozb-verlaging terug te draaien, het niet gaat halen. Ik heb niet veel zin om aan een dood paard te trekken, maar ik hoop wel dat de sfeer van "geen taboes hebben" en de zeer lovenswaardige inzet van het college om dit constructief met de hele raad te doen, in stand blijven. Ik begrijp wat de wethouder vanavond zegt over het tegemoetkomen van partijen die niet hierop voorbereid waren. Dat is niet mijn mening; ik denk dat het voorstel een heel mooie eerste stap zou zijn. Als we straks aan de slag gaan met het herstelplan, hoop ik dat we niet teruggaan naar de orde van de dag en gewoon met een meerderheid een bepaald besluit, een bepaalde bezuiniging of een bepaalde inkomstenvergroting erdoorheen drukken als een raadsminoriteit grote principiële bezwaren daartegen heeft. Ik hoop dat we dan, zoals de wethouder nu probeert, blijven zoeken naar consensus. Als je zoekt naar meerjarig aanpakken van de cultuur die ligt onder de problemen die wij hebben laten ontstaan, kan dat alleen met groot draagvlak, dus van alle fracties. Ik hoop dus dat de wethouder zijn huidige inzet dan gestand doet.

De **voorzitter**: Ik vraag de wethouder om zijn betoog voort te zetten.

Wethouder **Binnendijk**: Er werd gezegd: we moeten dit misschien toch doen, want dan maken we een goede indruk op de gedeputeerde. De gedeputeerde, Rogier van der Sande, komt op 26 januari langs. Als hij hier vanavond al zou zijn, denk ik dat hij eigenlijk zeer, zeer tevreden zou zijn over de constructieve opstelling en de gedegen houding waarmee de raad omgaat met het opgelegde preventieve toezicht. Ik denk dus dat de raad zich eigenlijk geen zorgen hoeft te maken over de houding dan wel indruk van de gedeputeerde. Ik denk dat dat tot nu heel goed gaat.

Wat moeten we gaan doen? De raadsleden hebben al gelezen over het herstelplan dat we moeten maken. Dat moet gericht zijn op een structureel en reëel evenwicht. Anders gezegd: geen vrome gedachten en wensen, maar echt duidelijke en realistische voorstellen, bij voorkeur aan de hand van het eigen financieel beleidskader van Voorschoten, dat we daar uitstekend bij kunnen gebruiken.

Er is al het nodige gezegd over de begrotingsscan. De provincie heeft nadrukkelijk aangeboden om ons in dit proces te helpen. Er is nog geen ambtelijk overleg geweest met de provincie. We weten dus niet precies welke input zij wil leveren, maar zodra daar meer duidelijkheid over is, zullen we daarover uiteraard onverwijld communiceren naar de gehele raad. Ook intern worden momenteel de nodige maatregelen genomen, want voor eenieder moet duidelijk zijn dat preventief toezicht onder andere betekent dat we niet over alle voorstellen alleen zelf kunnen beslissen. We moeten voorstellen ook vaak voorleggen om daarover te kunnen besluiten.

Voor het invullen van het herstelplan zal het college een opzet maken. Die opzet willen wij heel graag bespreken met de gemeenteraad. Wij denken nu dat het goed zou zijn om een soort heidag te organiseren, waarop we in eerste instantie even met de benen op tafel gaan

praten over de eerste contouren van het conceptherstelplan dat het college dus gaat maken. Vooralsnog zijn er eigenlijk veel mogelijkheden om voorstellen te doen over de uitgaven- en de inkomstenkant. Voor de gemeente Voorschoten is het noodzakelijk dat het bestuur – de gehele gemeenteraad en het college – gesteund door de ambtenaren komt tot een goed herstelplan dat leidt tot een structureel evenwicht. Net als mevrouw Van Herk zie ik dit eigenlijk ook als een kans. Misschien is dit preventieve toezicht wel een prachtige kans voor de gemeente Voorschoten, waar we eigenlijk beter uitkomen. Laten we die kans benutten.

Ik ga nog in op een paar losse vragen. De heer Maassen vroeg of allerlei dingen nu niet uitgevoerd kunnen worden. Dat kan wel, maar we moeten ze vaak eerst voorleggen aan de provincie. Dat betekent dus niet dat dingen definitief niet doorgaan.

Ik heb het al gehad over het voorstel en over de persvragen van de heer Middelburg. Hij vroeg of ik bekend ben met afspraken uit 2009. Nee, sorry, ik niet; anderen zijn daar misschien wel mee bekend, maar ik niet.

De heer **Maassen** (SP): Ik ook niet.

Wethouder **Binnendijk**: U ook niet? Oké. Misschien zat u toen in de oppositie en zijn die afspraken daarom niet met u gedeeld.

De heer **Maassen** (SP): Ik zat niet in de raad.

Wethouder **Binnendijk**: Over het herstelplan heb ik het al gehad. Ik denk dat het raadzaam is om een begrotingsscan te doen. Dat wordt ons ook aangeboden. De raad heeft wel gezien dat er enige tijd over een begrotingsscan heen gaat, waardoor we die misschien niet helemaal kunnen gebruiken voor het herstelplan, maar ik denk dat het sowieso verstandig is om dit te doen.

Ik hoop dat ik genoeg heb gezegd over de marsroute, waar de heer Mol naar vroeg. Het college en zeker mijn voorganger hebben de afgelopen periode het nodige gedaan om de boekhouding van de gemeente veel transparanter en zuiverder te maken. Dat heeft ook geld gekost. Er zijn dingen afgeboekt en dergelijke.

In de brief van de provincie staat goed wat preventief toezicht precies inhoudt. Het herstelplan kunnen wij zeker zelf maken. Wat de betrokkenheid van de raad betreft: wij willen graag de expertise van de gehele raad gebruiken. Dat zeg ik nadrukkelijk nog een keer. Dat gaat dus niet alleen over de collegepartijen maar ook over de oppositiepartijen. De raad is als geheel de baas van de gemeente en wij willen hier graag met de raad over overleggen. Net als de heer Mol streef ik naar een pakket als herstelplan.

Ik ga niet in op de vraag van de heer Rasch of er 30 fte weg kan bij de Werkorganisatie. Ik denk ook dat dit niet de fase is waarin we dit soort plannen moeten opperen of ons daarop

moeten vastleggen. Laten we alles openhouden: geen heilige huisjes maar ook geen stokpaardjes. Laten we hier open over spreken. De heer Rasch zei dat de opdracht was om de ambtelijke kosten te laten dalen, maar daar moet je dan ook bij aangeven welke taken je niet doet. Ik denk dat ik klaar ben. Moet ik nu zeven minuten nog iets anders gaan doen?

De **voorzitter**: Nee, dat zou ik zeker niet doen. Ik zou u nu willen adviseren om uw mond te houden, zodat de raad de gelegenheid heeft om in de tweede termijn te reageren op wat u hebt gezegd. U hebt heel helder aangegeven dat het college een raadsbrede discussie wil voeren; die handreiking heeft het college gedaan.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, ik zou om een schorsing willen vragen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: De schorsing was aangevraagd door de heer Maassen. Mijnheer Maassen, kunt u mij in reactie op datgene wat er is gedeeld, meenemen in uw gedachtegang?

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zou gewoon aan mijn tweede termijn willen beginnen en mijn reactie daarin opnemen. Mevrouw Lamers is er nog niet; dan begin ik maar.

Om te beginnen heel veel dank voor de antwoorden en het gevoerde debat. Ik denk dat het heel goed is dat je hier als raad goed over kunt praten zonder dat het alleen over de schuldvraag gaat. We kijken nu immers vooral naar een oplossing. Ik dank de heer Binnendijk voor het feit dat hij aangaf dat de informatievoorziening niet helemaal is geweest zoals die had moeten zijn. Ik dank ook zowel het college als diverse fracties, omdat zij duidelijk hebben aangegeven dat we met een raadsbreed herstelplan moeten komen. De fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdA hebben een motie ingediend waarin we om zo'n raadsbreed programma vragen. Die motie sluit heel goed aan bij de toezeggingen die al gedaan zijn. Je zou dus misschien kunnen zeggen dat de motie overbodig is, maar om de gedane toezeggingen te formaliseren, brengen we de motie toch in stemming. Het is ook goed om de provincie aan te geven hoe we hier met z'n allen in staan.

Er zijn enkele opmerkingen gemaakt over het initiatiefvoorstel. Het is jammer dat nu wordt aangegeven dat men graag een raadsbreed besluit wil en dat men dit niet steunt omdat niet iedereen dit wil. Laten we benadrukken dat dit een collegevoorstel was, dat wij hier nu als oppositiepartijen naar voren brengen. Bij de begrotingsbehandeling heeft de voltallige oppositie dit al gesteund, omdat wij graag solide gemeentelijke financiën hebben. Wij hebben de indruk dat dit daarvoor keihard nodig is. Ik vroeg de wethouder of het herstelplan ook zonder dit kan. Toen zei hij semantisch: ja, dat kan zonder. Ja, alles kan, maar de vraag is hoe groot de kans is dat je op 31 maart een succesvol herstelplan hebt als je in 2017 de ozb niet aanpakt. Die vraag ligt onder het initiatiefvoorstel. Op die vraag heb ik nog geen antwoord gekregen. Ik zou de wethouder willen vragen om die vraag nog te beantwoorden.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ook ik dank alle fracties en het college voor de reacties. Ik denk dat het goed is om met betrekking tot de vraag van de heer Maassen echt heel concreet te krijgen waar het om gaat, zodat wordt voorkomen dat we in semantiek vervallen. Je kunt op 31 maart natuurlijk een herstelplan opstellen dat de goedkeuring van de provincie wegdraagt, maar dat dan op het punt van de ozb pas in 2018 ingaat. Dat houdt dan concreet in dat je het hele jaar onder het preventieve toezicht valt. Als je het goed doet, kun je een herstelplan hebben waarmee je na 31 maart daadwerkelijk weer je eigen begroting kunt uitvoeren. De heel concrete vraag aan het college is dus niet alleen of wij op 31 maart een herstelplan kunnen hebben met een gezonde mix van uitgaven en inkomsten, dat de goedkeuring van de provincie kan wegdragen voor een op termijn reële en sluitende begroting. De vraag is ook of wij, zonder dat wij iets aan de ozb doen, op 31 maart een zodanig plan kunnen hebben dat de provincie zegt dat Voorschoten voor 2017 op orde is en dat de rest van 2017 geen preventief toezicht meer geldt. Die heel concrete vraag wil ik graag beantwoord zien.

Zoals de heer Maassen al zei: het is belangrijk dat wij dit voorstel niet doen om vervelend te doen, maar omdat het oorspronkelijk gewoon onderdeel uitmaakte van de dekking van de begroting die door het college is voorgelegd. Ik deel volledig de analyse van de heer Rasch van hoe je aan een herstelplan moet gaan werken, wat je daarvoor moet doen en hoe je de probleemanalyse moet maken. Daar ben ik het allemaal mee eens, maar puur omdat vanavond de laatste mogelijkheid is om dit te beslissen, zie ik het voorstel toch echt als een minieme eerste stap die we eigenlijk moeten zetten om onze opties open te houden.

Een tweede puntje is de begrotingsscan door het ministerie van BZK. Ik herhaal dat het heel verstandig zou zijn als wij ons daar als Voorschoten vrijwillig aan onderwerpen, zodat we ook na het opstellen van het herstelplan toch nog meer verbeteringen kunnen blijven doorvoeren. Dat is volgens mij ook bevestigd door het college.

Tot slot hoop ik net als de heer Maassen dat de door ons voorbereide motie raadsbreed gesteund kan worden. Ik denk dat het goed is om de provincie te laten zien dat wij serieus aan de slag willen. Zoals dat nu eenmaal werkt in de politiek: woorden zijn woorden, maar geschreven woorden waarover een formeel besluit is genomen, wegen toch net iets zwaarder. Ik denk dus dat het goed is als we met elkaar laten zien dat we hier niet alleen over praten, maar ook besluiten hierover kunnen nemen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Allereerst bedank ik de wethouder voor de antwoorden en de fracties voor de reacties. Voor ons blijven nog wel een paar punten liggen. Het is al gezegd dat het college zelf voorstander was van de begroting zoals die was en zoals wij die willen herstellen. De toenmalige wethouder van Financiën heeft duidelijk aangegeven dat er bedenkingen waren tegen het amendement van de coalitie. Het enige wat wij doen, is herstellen hoe het was. Wij zouden dan bereid zijn om die begroting te steunen, ondanks vele andere bedenkingen die wij hebben; af en toe moet je inderdaad over je eigen schaduw heen stappen en daartoe zijn wij bereid. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen het

amendement, ook omdat het een sociale kaalslag met zich mee zou brengen: bezuinigingen op cultuur, subsidies en de schakelklas voor kinderen van vluchtelingen. Dat was de reden waarom wij bij de bespreking van de verordeningen in de raad voor het eerst een stemverklaring hebben afgelegd over die verordeningen. Natuurlijk zijn wij bereid om te praten en om samen voor een herstelplan te gaan, maar wij zouden het zeer ernstig vinden als deze kans niet zou kunnen worden aangegrepen om de provincie een positief signaal te geven en om alvast een deel van het herstel op gang te brengen.

De wethouder was niet op de hoogte van de afspraken uit 2009 over de informatieplicht. Dat kan. De wethouder is net aangetreden. Dat is dus heel goed te begrijpen, maar wij hopen wel dat afspraken ergens in het ambtelijk apparaat worden bijgehouden en dat het geheugen op dat punt wel is gegarandeerd.

Ook wij willen open spreken en zoals ik al heb gezegd, zijn ook wij bereid om over onze eigen schaduw heen te stappen. Met ons voorstel van anderhalf jaar geleden voor het onderzoek waren we ook bereid om de hand in eigen boezem te steken. In die zin zal GroenLinks zich dus constructief opstellen, maar het antwoord op de vraag of het op een andere manier dan met een verhoging van de ozb mogelijk is om het herstelplan te maken, wachten wij nog even af. Dit is de kans om in de richting van een oplossing te gaan. Wij hopen dus dat de fracties die daarin nu niet mee willen gaan, dat alsnog gaan doen.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Is de fractie van GroenLinks bereid om, zoals ook andere fracties dat hebben gezegd, zonder voorbehoud, zonder taboes en zonder heilige huisjes de komende discussies in te gaan?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Uiteraard, dat heb ik zojuist duidelijk gemaakt. Mijn vraag aan de heer Rasch is of dit ook voor hem geldt.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Dat heb ik in mijn eerste termijn gezegd; daar begon ik mijn betoog zelfs mee.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. We hebben het over woonlasten en heilige huisjes die instorten. Dat is mooi, maar eigenlijk is het niet zo mooi. Ik dank de wethouder voor de toelichting en de fracties voor de inbreng. Ik ben het eens met de analyse van ONS Voorschoten ten aanzien van de financiële problematiek, hoewel het – met alle respect voor de analyse – natuurlijk slechts een deelanalyse is. Ik denk dat er een veel structureler probleem zit, dat we vanavond niet oplossen met het indienen en ondersteunen van de motie, maar de motie geeft wel een helder signaal af over hoe wij over onze heilige huisjes denken. Dat is een belangrijk punt. Daarna heb je voldoende mogelijkheden en opties om met structurele oplossingen te komen. Die ruimte wil ik graag bieden, maar ik wil ook een opmerking maken over kansen en mogelijkheden. We hebben van de provincie al een behoorlijk aantal kansen gekregen. Als er nu ineens wordt geroepen dat er sprake is van een kans, denk ik: dan hebben we de vorige drie keer toch iets gemist.

Waarom vindt D66 dat we zo snel mogelijk aan het werk moeten? Omdat, als ik het goed heb, de sluitingstermijn morgen ingaat. We kunnen vanavond dus nog een aantal principiële beslissingen nemen en uitvoeren. We kunnen er vanavond voor zorgen dat Voorschoten zo snel mogelijk op eigen benen gaat staan, zodat we niet een jaar lang toezicht hebben. Uitvoering van de scan lijkt mij zinvol, maar er zijn de afgelopen jaren veel rapporten verschenen: van de Rekenkamer en van analysebureaus. Er ligt dus al een behoorlijke stapel rapporten en documenten. Ook de vakmensen van Financiën weten heel goed waar de zaken zitten. Ik denk dus dat het zinvol is om ook de eigen expertise die we in huis hebben, te gebruiken.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Ik dank alle partijen voor de inbreng in de eerste termijn, waarin we volgens mij een heel constructieve discussie met elkaar hebben gehad. Ik dank de heer Binnendijk voor de beantwoording. Hij gaf heel korte, concrete antwoorden. Dat is ook prettig, voor de verandering.

De behoefte aan een raadsbreed gedragen voorstel voor een herstelplan is breed uitgesproken. Daar is de VVD een groot voorstander van, zo groot dat ook wij zeggen: als het echt niet anders kan en als we een bepaald middel moeten inzetten, zoals een verhoging van de ozb, is dat daar een onderdeel van, maar dat is wel een soort laatste redmiddel of een onderdeel van een echt heel goed pakket, waarmee we ook de uitgaven naar beneden brengen. De fractievoorzitter van D66 zei zojuist dat het belangrijk is dat we vanavond een aantal principiële oplossingen goedkeuren. Nee, er is sprake van één oplossing, namelijk alsnog de ozb-verhoging goedkeuren. Ik heb de wethouder niet horen zeggen dat wij, als wij daartoe zouden besluiten, het toezicht sneller van ons afwenden. Ik denk dat het juist heel belangrijk is om een raadsbreed gedragen oplossing te hebben. Daarbij gaat het om een en-en-discussie: de kosten moeten ook omlaag. Als we nu alleen besluiten tot het ene, vind ik het heel spannend of daarna de bereidheid er nog is om vervolgens aan de andere kant de uitgaven structureel naar beneden te brengen. Gelukkig is die intentie heel breed uitgesproken.

Dit brengt mij tot een vraag aan de wethouder. Hij heeft eigenlijk heel goed aangegeven waartoe hij bereid is. Volgens mij komt dat in grote lijnen overeen met de motie. Volgens mij is het dus niet nodig om over de motie te stemmen, maar ik denk dat het goed is als de wethouder nog even op de motie reageert voordat we tot stemming overgaan. Dan hebben we ook daar een helder antwoord op.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Er zijn twee opmerkingen te maken over wat de heer Mol heeft gezegd. Ten eerste benadrukt de heer Mol keer op keer dat de uitgaven omlaag moeten. Er is al heel veel bezuinigd. Er zijn zelfs al voorstellen voor bezuinigingen gedaan die niet of nog niet uitgevoerd konden worden, bijvoorbeeld op de Werkorganisatie. Er is een grens aan wat men kan bezuinigen. Ik denk dat het goed is als de VVD zich realiseert dat een goede samenleving ook geld kost. Het kost geld om het sociale domein op orde te hebben. Die discussie zullen wij aangaan, maar continu aandringen op het drukken van de uit-

gaven en niet zien wat de noodzaak van uitgaven is, zou een pijnpunt kunnen zijn. Die discussie gaan wij later aan.

De heer **Mol** (VVD): Ik wil voor de notulen duidelijk maken dat wij niet alleen staan voor bezuinigingen, maar ook voor kwaliteit van beleid. Dat hebben wij de afgelopen jaren keer op keer laten zien in deze raad, ook met steun van de andere partijen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Kwaliteit kost ook geld en sociaal beleid kost geld. Een samenleving krijg je niet op een koopje. Ik ben mijn tweede vraag even kwijt; die komt straks wel weer terug.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ook de fractie van ONS Voorschoten is heel blij met de constructieve houding die wij hier raadsbreed proeven. Het procesvoorstel van de wethouder om via een heisessie "met de benen op tafel" raadsbreed te gaan brainstormen over hoe we uit deze situatie komen, is niet alleen innovatief maar is in deze setting ook de meest aangewezen weg om tegelijkertijd te werken aan een breed draagvlak en aan een goede oplossing. Dat staat haaks op het nu overhaast nemen van een besluit over een deeloplossing, hoe verleidelijk dat ook moge zijn. Om die reden lijkt het ons ook niet verstandig om vanavond besluiten te nemen over aanpassing van de begroting in welke richting dan ook. Het gaat namelijk niet om het maken van een nieuwe begroting, maar om het vinden van structurele oplossingen voor de huidige problemen. Die zullen wij dus goed moeten analyseren en goed door moeten exerceren. Daar zal die heisessie een uitermate positieve bijdrage aan kunnen leveren.

De heer **Middelburg** (PvdA): Ik wijs er graag op dat het volgens u "overhaaste besluit" een besluit is dat bij de behandeling van de Kadernota is genomen door de raad en dat vervolgens ook stond in de door het college voorbereide begroting. Zo'n overhaast besluit is het dus ook weer niet. U mag daartegen zijn, maar het is een beetje raar om het "overhaast" te noemen als het gedegen is voorbereid door uw college.

De heer **Van der Meij** (D66): Juist het verhogen van de inkomsten door een aantal heilige huisjes bij de oppositie omver te gooien, is een duidelijk signaal. Als de heer Rasch niet ingaat op dat signaal, is volstrekt duidelijk hoe hij daarover denkt.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik ben u een beetje kwijt. Ik begrijp niet precies wat u bedoelt, mijnheer Van der Meij.

De **voorzitter**: Ik zou willen voorstellen dat u uw betoog vervolgt.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik had mijn betoog al beëindigd.

Mevrouw **Van Herk** (CDA): Voorzitter. In de eerste termijn hebben we vooral met elkaar besproken dat we op zoek zijn naar een breed draagvlak in deze raad om met goede maatre-

gelen te komen om onder het preventief toezicht uit te komen. Zoals ik in mijn betoog heb aangegeven, hebben we de afgelopen jaren gekeken naar het verhogen van onze inkomsten en het verlagen van onze uitgaven. Elke keer kom je dan op een heel moeilijk punt, omdat je elke keer in een belangenverstrengeling zit. Daarom denk ik dat de toezegging van de wethouder heel verstandig is: een heisessie houden om al deze zeer ingewikkelde punten in kaart te brengen en met elkaar te bespreken: een ozb-verhoging, voorzieningen in het sociale domein en alle andere punten die voorbij kunnen komen. Dan kun je weg gaan strepen; dan kun je ballonnen naast elkaar zetten en dan kom je tot een open discussie. We moeten niet nu al tegen elkaar zeggen: jij wilt dat niet en ik wil dat niet. Ik denk dat het heel verstandig is om hier gewoon "schoon" en met een nieuwe blik in te gaan. We hebben heel veel te doen met elkaar. Ik denk dat dat de belangrijkste boodschap is.

De **voorzitter**: Er is een centrale vraag aan de wethouder gesteld: levert het vanavond verhogen van de ozb de oplossing of een deel van de oplossing die leidt tot een andere houding van de provincie op het punt van het preventief toezicht? Dat is eigenlijk de centrale vraag die aan de wethouder wordt gesteld.

Wethouder **Binnendijk**: Ik wil graag een korte schorsing om te kunnen overleggen met de andere leden van het college.

De heer **Middelburg** (PvdA): Mag ik voor de schorsing de vraag in die zin nuanceren dat het niet gaat om de vraag of dat een deel van de oplossing is? De vraag is omgekeerd: is een oplossing mogelijk zonder dit onderdeel? Dat is de vraag. Dat is een nuanceverschil.

De **voorzitter**: Dat is een nuanceverschil, maar in beide gevallen gaat het om de vraag of de verhoging noodzakelijk is.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Ik kijk even naar mevrouw Schrijver, met kaas en worst. Geniet er nog even van; nu kan het nog! U hoort vast dat ik al bezig ben met het herstelplan!

Ik wil nog twee dingen, eigenlijk drie dingen, zeggen. Ik wil het hebben over de motie, over het initiatiefvoorstel en over een signaal in het algemeen. Ik ben buitengewoon verheugd over de constructieve opstelling van de raad vandaag. Ik denk dat de gemeente Voorschoten en haar burgers ook van hun bestuur verlangen dat er niet alleen in goede tijden wordt bestuurd maar ook in slechte tijden. Het is heel goed dat dat vandaag gebeurt.

Er werd gevraagd wat het college van de motie vindt. Ik ben het eigenlijk wel eens met de indieners, hoewel hier in de raad en ook door het college diverse signalen zijn gegeven dat we daadwerkelijk samen willen optrekken, dat we het hebben over de gehele raad en dat we dit met de gehele raad willen doen. Je zou kunnen zeggen dat je, als iedereen dat zegt, die motie ook kunt intrekken, maar ik denk dat het goed is om dit met de motie vast te leggen.

De raad gaat daar natuurlijk zelf over, maar het is duidelijk dat er vanuit het college in ieder geval geen bezwaar tegen de motie is.

Het initiatiefvoorstel is een lastiger onderdeel. GroenLinks, de PvdA, de SP en D66 hebben eigenlijk het oorspronkelijke voorstel van het college weer op tafel gelegd, ook met de gedachte dat dat nu nog kan. De klok tikt immers letterlijk weg. Wij zouden dat als college toch willen afraden. Dat heeft met een aantal redenen te maken. Wij denken vooral dat het een soort ad-hocbeslissing is. Ik wilde bijna zeggen dat de gemeente Voorschoten enigszins patent heeft op ad-hocbeslissingen. Hoewel wij natuurlijk terdege beseffen dat dit nu nog zou kunnen met belastingverordeningen en dergelijke, vindt het college dat het juist getuigt van bestuurskracht als we iets langer nadenken over een totaalpakket van maatregelen. Dat is eigenlijk juist ook een signaal aan de provincie dat wij daar gedegen naar kijken en dat het straks niet een "aaneenplaksel" wordt van losse beslissingen. Wij streven als college nadrukkelijk naar een gedegen totaalplan, waarin we naar de inkomsten kijken én naar de uitgaven. Er werd ook gevraagd of alles bespreekbaar is. Ja, alles is bespreekbaar. Dat geldt dus ook voor: geen ozb-verhoging. Ook dat is bespreekbaar. In feite ligt het hele palet dus open. Wij streven echt naar een totaalpakket. Naar aanleiding van deze vergadering wil ik morgen gedeputeerde Van der Sande berichten – dat zal ik ook zeker doen – dat wij hier heel constructief bezig zijn en dat we de boodschap goed begrepen hebben. Ik denk dat dat hem deugd zal doen, zeker met het oog op zijn komst op 26 januari.

De heer **Maassen** (SP): Ik vind dit een enigszins verbazingwekkende afloop van dit debat. De heer Binnendijk heeft het over een ad-hocbeslissing, maar het gaat juist om een gedegen voorbereid begrotingsvoorstel van zijn voorganger, wethouder Beimers. Dat is helemaal doorgerekend. Het gaat om het voorstel waarvan de provincie zegt dat het verwerpen daarvan de reden is voor het preventief toezicht. Het getuigt ten opzichte van de provincie toch juist van daadkracht als we zeggen: jullie hebben aangegeven dat dat het probleem is; dat gaan we meteen oplossen?

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Als u de brief van de provincie goed leest, zult u tot de conclusie moeten komen dat het niet gaat om het amendement. De provincie signaleert dat het niet heeft bijgedragen aan een structureel evenwicht op lange termijn, maar de provincie signaleert dit niet als probleem. U maakt het dus even iets te eenvoudig, mijnheer Maassen.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben heel benieuwd welke brief de heer Rasch heeft gelezen, want in de brief die ik heb gelezen wordt maar één concrete maatregel van de gemeente Voorschoten als probleem benoemd, namelijk dat amendement.

Wethouder **Binnendijk**: Ik heb in de eerste termijn het verhaal verteld van de druppel en de emmer en zoals ik al heb aangegeven, was het amendement, waarin de dekking niet goed was, natuurlijk inderdaad de druppel. Ik heb in de eerste termijn echter ook gezegd dat de situatie inmiddels zo is dat ook het oorspronkelijke voorstel niet meer kan dienen als herstelplan, omdat de provincie verder is gaan kijken in onze begroting en meer mankementen

heeft gevonden. Alleen het voorstel van het college indienen kan dus niet leiden tot het herstelplan. Er moeten meer dingen gebeuren. Daarvan denkt het college: laten we die "meer dingen" nou vervatten in een totaalpakket en laten we geen ad-hocbeslissing nemen door de destijds door het college voorgestelde maatregelen nu in stemming te laten brengen, ons daarop vast te leggen en daar een pakket omheen te bouwen. Ik heb liever dat we vanaf blanco een eigen maatpakket bouwen voor de partijen. Daar wil ik nog één ding over zeggen. Ik zou het ook jammer vinden als dit vanavond in stemming wordt gebracht en als de partijen die daar dan tegen zijn, verweten wordt dat zij "weer niet meedenken" of iets dergelijks. Ik zou de saamhorigheid die we in deze vergadering hebben gehad, graag op enige manier willen bewaren en koesteren.

De **voorzitter**: Er hebben zich een heleboel raadsleden gemeld. Ik ga het rijtje even af.

De heer **Mol** (VVD): De VVD-fractie is buitengewoon gelukkig met de beantwoording door de wethouder. Als hij dit inderdaad zo interpreteert, is dit een en-en-verhaal en worden alle kanten verkend. Daarmee wordt ook tegemoetgekomen aan de oorspronkelijke opzet van dit debat, namelijk met elkaar deze zaal uitgaan met als uitgangspunt dat we in gezamenlijkheid gaan bouwen aan een voorstel. Dan vindt hij de VVD aan zijn zijde.

De heer **Van der Meij** (D66): We kunnen het ene heel goed doen, namelijk vandaag voor de oppositie een aantal heilige huisjes slechten, zodat heel duidelijk wordt welke concessies wij op dit moment doen. We hoeven het andere echt niet na te laten. Dat structurele plan kan er uitstekend komen. Ik vind het een waardevolle suggestie om morgen de gedeputeerde te bellen, maar het lijkt mij onvoldoende om dan alleen te roepen dat we het zo geweldig met elkaar eens zijn. Het lijkt mij beter om concreet met daden te komen. Dat betekent: het ondersteunen van onze motie. Dat is effectief.

Wethouder **Binnendijk**: Ik zal uw naam niet noemen; maakt u zich geen zorgen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Ik constateer dat het college zegt dat het terugdraaien van een ad-hocbesluit dat tot een gat in de begroting leidde, te ad hoc is. Het terugdraaien van een ad-hocbesluit dat tot een gat leidde, is dus te ad hoc. Ook stel ik vast dat het college en de heer Mol eigenlijk betogen dat gemeenschappelijk optreden betekent dat de oppositie, die het initiatief tot deze vergadering nam en die constructieve voorstellen heeft gedaan, zich voegt naar de mening van de coalitie. Die mening is gebaseerd op een ad-hocbesluit zonder dekking. Ik zal het nog eens zeggen voor de mensen die het niet hoorden: dit betekent dat wij ons moeten aansluiten bij het volgen van een ad-hocbesluit van de coalitie zonder dekking. Dat is de eensgezindheid die wordt nagestreefd. Ik streef ook naar eensgezindheid, maar dan wel om het gat in de begroting op te lossen en niet om dat in stand te houden.

De heer **Mol** (VVD): Dit is nadrukkelijk niet wat wij willen nastreven. Wij zijn de vergadering ingegaan om er met elkaar uit te komen. Er wordt vandaag één eenzijdig voorstel neergelegd. Wij roepen er juist toe op om toch mee te gaan met het herstelplan, waarvoor we breed

met elkaar alle opties verkennen. Dat is een en-en-discussie: als we kijken naar de inkomsten, dan ook naar de uitgaven.

De heer **Middelburg** (PvdA): Daar ligt ook een voorstel toe, namelijk de motie. U zegt dat er één voorstel ligt, maar er liggen twee voorstellen, mijnheer Mol, voor allebei de kanten. Wij steunen allebei de kanten; u steunt er slechts één.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik wil in dit kader wijzen op bladzijde 187 van onze eigen begroting. Daar staat met betrekking tot preventief toezicht heel duidelijk dat de begroting in 2017 in beginsel sluitend moet zijn. Als dat niet lukt, is 2020 de toetssteen, zoals de heer Rasch ook al heeft gezegd. Er wordt hier de suggestie gewekt dat 2017 een belangrijke oplossing zou moeten zijn voor het toezicht, maar dat is uitdrukkelijk niet waar. Op bladzijde 187 staat dat 2020 het leidende criterium is. Om in 2020 tot een sluitende begroting te komen, hebben we een evenwichtig, breed door de raad gedragen programma nodig.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Wij onderschrijven volledig wat er is gezegd over ad-hocbesluiten: ook het amendement was een ad-hocbesluit. Bovendien was de toen gepresenteerde begroting inderdaad goed onderbouwd door het college. Wij ontkennen absoluut niet dat er nog meer mankementen in de begroting zijn. Dit initiatiefvoorstel is het begin van de oplossing. Sterker nog, nu dit voorstel niet aannemen betekent: één mogelijkheid uitsluiten. Dat is ook ad hoc; dat klopt, maar dat is de keuze waar we voor staan. Het in 2017 verhogen van de ozb is na vandaag niet meer mogelijk. Dat is dus uitgesloten. Dat moeten wij ons heel goed realiseren. Dat amendement wordt niet door de provincie genoemd om de pennen te oefenen. Daar is duidelijk een heel groot probleem mee. Dat probleem willen wij oplossen. Dat moet helder zijn. Het totaalplan zullen wij uiteraard steunen. Het ter discussie stellen van heilige huisjes, bijvoorbeeld de ozb die voor huizen van meer dan 3 ton niet omhoog mag omdat die mensen "zo krap zitten", hoort daar ook bij.

De heer **Maassen** (SP): We komen langzaam toch bij de hamvraag waarmee u, voorzitter, de wethouder de schorsing in stuurde: is het wel reëel om te verwachten dat wij in maart 2017 het provinciaal toezicht achter ons kunnen laten als we de begroting niet aanpassen? Op die vraag komt nog steeds geen antwoord.

Wethouder **Binnendijk**: Er zijn verschillende mogelijkheden, ook aan de uitgavenkant, waar naar we kunnen kijken om de begroting sluitend te krijgen en om daarvoor een herstelplan te maken. Het is natuurlijk waar dat met extra ozb-inkomsten onze opgave in het herstelplan minder groot wordt. Daar hebt u natuurlijk gelijk in; waarom zou ik dat ontkennen? Ook het college beseft dit terdege, maar dat neemt niet weg dat wij toch de voorkeur geven aan een totaalplan, dat wij met de raad gaan maken. Ja, we missen dan de inkomsten van de ozb-verhoging over 2017. Toch geven wij de voorkeur aan een totaalplan.

De heer **Mol** (VVD): Om het scherp te hebben, voordat we onnodig boos op elkaar worden: een onderdeel van het amendement was dat wij voor 2017 eenmalig de voorgestelde rente-

derving van € 720.000 nog één jaar konden doorberekenen in het systeem van de riool- en afvalstoffenheffing. Het probleem is dus niet zo groot als hier geschetst wordt, want dit is destijds niet tegengesproken. Met andere woorden: we konden nog een jaar gebruikmaken van dat systeem. Dat was het uitgangspunt. Met andere woorden: is het probleem zo groot dat we hier nu met het mes op de keel over moeten debatteren?

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik zou de wethouder ook willen vragen of hij het met ons eens is dat wij op 31 december niet een nieuwe begroting moeten indienen maar een plan dat leidt tot een structureel evenwicht.

Wethouder **Binnendijk**: Op 31 maart.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik geloof dat ik het weer verkeerd zei. Bent u het ermee eens, wethouder, dat wij op 31 maart niet een nieuwe begroting voor 2017 moeten indienen maar een plan dat op langere termijn leidt tot een structureel evenwichtige begroting?

Wethouder **Binnendijk**: Ja, daar ben ik het mee eens.

De **voorzitter**: De wethouder is klaar. Er zijn vanavond veel meningen over tafel gegaan. Er ligt een initiatiefvoorstel van GroenLinks, de PvdA, de SP en D66. Dit initiatiefvoorstel zou in stemming gebracht kunnen worden; ik zie de heer Maassen al bevestigend knikken. Ik zal dat voorstel dus in stemming brengen. Ik denk de uitslag van de stemming al te weten, maar dat doet geen recht aan de positie van de raad.

In stemming komt het initiatiefvoorstel van GroenLinks, de SP, D66 en de PvdA.

Het initiatiefvoorstel wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: We gaan nu stemmen over motie 100542 van de SP, D66, GroenLinks en de PvdA. Mijnheer Mol, wilt u daar een stemverklaring over afleggen of iets dergelijks?

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Een amendement!

De **voorzitter**: Een amendement op de motie? Dat is interessant. Het kan wel.

De heer **Mol** (VVD): Ik weet helemaal niet of ik dat wil. Gelet op de situatie waarin wij ons bevinden, zouden wij graag even een schorsing willen, als dat gelegen komt.

De **voorzitter**: Als u een schorsing wilt aanvragen, kan dat. Is vijf minuten genoeg?

Wethouder **Binnendijk**: Iets langer graag!

De **voorzitter**: De nicotinejunks! Ik ga niet toegeven aan verslaving. Dat lijkt mij niet goed.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Daar staat zeven minuten voor.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Mijnheer Mol, u had gevraagd om de schorsing.

De heer **Mol** (VVD): Volgens mij wil de heer Rasch het een en ander toelichten.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Met betrekking tot de motie willen wij een lichte tekstuele aanpassing voorstellen waarmee wij haar beter in lijn brengen met het algemene gevoel waarmee we hier met z'n allen bij elkaar zitten. Het voorstel bevat twee elementen. De tweede van de vier overwegingen zou de suggestie kunnen wekken dat het herstelplan moet leiden tot een begroting in 2017. Wij hebben vastgesteld dat dit niet het geval is. Het voorstel is daarom om de tweede overweging in haar geheel te schrappen. In het besluit willen wij recht doen aan het brede draagvlak dat we willen hebben bij de door de wethouder voorgestelde heisessie. Wij willen de woorden "alle fracties" daarom vervangen door "alle deelnemers". Elke deelnemer aan de discussie moet op gelijke wijze gehoord worden en een inbreng hebben. Als je redeneert vanuit de gedachte dat wij daar spreken als fracties, heb je eerst als fractie een standpunt waarmee je die vergadering ingaat. We willen die discussie juist frank en vrij, zonder ballast, met elkaar kunnen voeren. Als de indieners van de motie met deze twee wijzigingen kunnen instemmen, zou dat heel fijn zijn.

De heer **Van der Meij** (D66): Ik heb nog even behoefte aan een toelichting: wie zijn "alle deelnemers"? Er is vanavond immers sprake van een vrij grote zaal en een dichte bezetting.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Dat is een heel goede vraag, mijnheer Van der Meij. Ik zie dit in de context van het procesvoorstel van wethouder Binnendijk: wij gaan een heisessie organiseren en bij iedere deelnemer aan die heisessie wordt niet bekeken hoeveel "gewicht" die deelnemer meeneemt en van welke fractie die deelnemer komt. Iedere mening en ieder goed verhaal tellen.

De heer **Van der Meij** (D66): Betekent dit dat leden van de raad daar zitten? Betekent dit dat burgerraadsliden daar zitten? Betekent dit dat geïnteresseerde inwoners van Voorschoten daarbij zitten? Ik wil graag weten wat de grenzen zijn. Als er geen grenzen zijn, is dat ook prima, maar dat wil ik dan graag weten.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Als ik het verkeerd heb begrepen, moet de wethouder mij maar aanvullen, maar ik heb begrepen dat de wethouder het had over een heisessie met de raad. Het gaat dus om raadsleden. Ik neem aan dat zij ambtelijk worden begeleid en ondersteund en dat ook het college en uiteraard ook de griffie hier een rol in spelen.

De **voorzitter**: Ik denk dat het verstandig is om ook de commissieleden daarbij te betrekken. In aanvulling op wat u zegt: het is dus een brede groep.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb behoefte aan een minuutje overleg.

De **voorzitter**: Dat mag van mij, maar ik ga u helpen. De intentie is dat dit wordt besproken in een heisessie, whatever that may be. Die moet georganiseerd worden. Daarmee wordt bedoeld: in een zo breed mogelijk verband, met de mensen die erover gaan en die straks hierover moeten gaan besluiten in commissieverband in het vooroverleg dan wel in de raad, ondersteund door onze eigen ambtelijke organisatie en in aanwezigheid van het college. Daar wordt op een constructieve wijze met elkaar van gedachten gewisseld, met een gelijke inbreng van eenieder, opdat we met elkaar proberen om tot een zo breed en goed mogelijke oplossing te komen. Als in de motie sprake is van "fracties", zou dat in principe kunnen leiden tot een beperking, terwijl er nu gepoogd wordt om in een zo breed mogelijk verband met elkaar van gedachten te wisselen, juist voortbordurend op de constructieve houding waar hier vanavond naar gezocht is, waaraan voor een heel groot deel tegemoet is gekomen en wat ook is gelukt. Dat is eigenlijk de strekking van wat er is gezegd.

De heer **Maassen** (SP): De strekking is mij volstrekt helder. Ik heb daar ook een mening over, maar er ligt een motie voor die door vier partijen is ingediend. Ik wil even met de mede-indieners overleggen om te bezien of wij met betrekking tot dit voorstel op één lijn staan. Dat is de enige reden waarom ik een kort overleg wil.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik. Daartoe geef ik u nu dus de gelegenheid.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Wij kunnen instemmen met beide wijzigingsvoorstellen.

In stemming komt de gewijzigde motie 100542 van de SP, D66, GroenLinks en de PvdA.

De gewijzigde motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

5. Bekrachtiging geheimhouding

Dit punt is in deze vergadering niet van toepassing.

6. Sluiting

De **voorzitter**: Wij zijn gekomen aan het eind van deze extra raadsvergadering. Ik stel voor om, voordat u thuis of elders kerst gaat vieren, nog even met elkaar het glas te heffen en na te praten over alles wat in 2016 gepasseerd is. Ik wens u mede namens het college en alle medewerkers heel fijne dagen. Ik hoop u straks ook bij het vuurwerk te zien en in het nieuwe

jaar weer met elkaar van gedachten te kunnen wisselen, alles in het belang van de inwoners van de gemeente Voorschoten.

De **voorzitter** sluit om 22.39 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 2 februari 2017.

De griffier,

J. van der Does



De voorzitter,

P.J. Bouvy-Koene



